

**POLSKO-UKRAIŃSKA RADA
WYMIANY MŁODZIEŻY**

**ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНЬСЬКА РАДА
ОБМІНУ МОЛОДДЮ**

**MINISTERSTWO
EDUKACJI
I NAUKI**

Projekt został sfinansowany ze środków
Polsko-Ukraińskiej Rady
Wymiany Młodzieży z dotacji MEiN

PROJEKT 2022

„Potencjał i walory ziemi Witelona – od zwiedzania do działania”

Collegium Witelona Uczelnia Państwowa w partnerstwie z Państwowym Pedagogicznym Uniwersytetem im. Iwana Franki w Drohobyczu i Starostwem Powiatowym w Legnicy zakończyła realizację działań w projekcie „Potencjał i walory ziemi Witelona – od zwiedzania do działania”, dofinansowanym ze środków Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży z dotacji Ministerstwa Edukacji i Nauki. Zaplanowane działania stanowiły kontynuację projektu zrealizowanego w 2021 r. „Od ziemi Witelona do ziemi Iwana Franki – poznajemy siebie i naszych Partnerów” i obejmowały 10-dniową wizytę ukraińskich studentów w Polsce (w Legnicy) w dniach od 04 do 13 lipca 2022 r.

Wspólnie podejmowane inicjatywy i zakwaterowanie w jednym miejscu przyczyniły się do osiągnięcia głównego celu, jakim było ukazanie uczestnikom potencjału dziedzictwa kulturowego i walorów turystycznych Ojczyzny Witelona, podejmowanych wspólnie działań na rzecz ochrony i podnoszenia ich rangi oraz znaczenia dla społeczności lokalnej, regionu a także w aspekcie międzynarodowym. Uczestnicy projektu zdobyli i poszerzyli wiedzę o dziedzictwie kulturowym Ziemi Witelona i jej walorach turystycznych, zintegrowali się ze wszystkimi uczestniczącymi w zaplanowanych formach działań, nawiązali znajomości i przyjaźnie (nowi uczestnicy), wzmocnili więzi i utrzymywane kontakty (uczestnicy poprzedniej edycji projektu), rozwinęli w sobie potrzeby związane z wspólnym spędzaniem czasu wolnego; sprawnością fizyczną, indywidualną i grupową kreatywnością, zdobyli i/lub wzmocnili doświadczenie i motywację w inicjowaniu i organizacji aktywnego udziału w działaniach projektowych. Ponadto studenci obu Uczelni zwiększyli swoją świadomość w zakresie problemów lokalnej społeczności, w tym dzieci, młodzieży, seniorów, osób niepełnosprawnych, rozwinęli własną wrażliwość na pojawiające się problemy i pozytywne przekonania o wartościach i umiejętnościach poznanych osób, wzmocnili umiejętności przełamywania barier językowych i mentalnych, pracy indywidualnej i grupowej, wystąpień publicznych, prezentacji i autoprezentacji. Poprzez wspólne działania wśród uczestników projektu wzrosło poczucie odpowiedzialności za realizację przydzielonych zadań, w tym promowana i upowszechniania rezultatów projektu.

Dla osiągnięcia powyższych celów organizatorzy przedsięwzięcia zagwarantowali jego uczestnikom wysoką jakość projektu, w którym brało udział 32 studentów różnych kierunków. Z Uniwersytetu w Drohobyczu przyjechały do nas dziewczęta (ze względów na toczącą się wojnę mężczyźni nie mogą opuszczać kraju) reprezentujące Wydziały: Historyczny (10), Filologiczny (3), Psychologii, Pedagogiki i Pracy Socjalnej (2) i Wydział edukacji elementarnej i artystycznej (1). Z Witelonki w zdecydowanej większości przedstawicielami byli studenci z Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych (13 osób)

z kierunków Filologia angielska, Bezpieczeństwo wewnętrzne i Pedagogika, natomiast studenci z Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych studiują kierunki Finanse, rachunkowość, podatki oraz Informatykę.

Jeszcze przed wizytą naszych ukraińskich przyjaciół studenci obu Uczelni mieli okazję wzajemnie poznać się i omówić najważniejsze założenia projektu podczas spotkania on-line zorganizowanego w czerwcu 2022 r. Obie grupy przed rozpoczęciem projektu dokonały ewaluacji początkowej określając m.in. znajomość celów i założeń projektu, udział w podobnych inicjatywach, motywację swojego udziału, oczekiwania itp.

Przebieg działań zaplanowanych w harmonogramie wizyty ukraińskiej grupy w Polsce w dniach od 4 do 13 lipca 2022 r.

Grupa ukraińskich studentek wraz z opiekunem – Panią dr Ireną Łozińską – przyjechała do Legnicy pod wieczór 3 lipca b.r. Przedstawiciele naszych studentów już oczekiwali gości, aby ich powitać. Przez 10 dni wszyscy mieszkali w Domu Studenta przy ul. Mickiewicza 10 w Legnicy, gdzie oprócz wspólnych posiłków (śniadania i kolacje) z wyznaczonymi dyżurami, umacnianiu więzi i wzajemnej integracji sprzyjało korzystanie z pomieszczeń służących do relaksu (np. bilard, ping-pong) i wieczornych podsumowań w Centrum Spotkań dla Uchodźców, które polegały na ewaluacji - ocenie minionego dnia (w tym m.in. ogólnej atmosfery, nastroju grupy, posiłków, atrakcji dnia itp.) z zastosowaniem skali od 1 do 10. Dodatkowo swoje poranne i wieczorne indywidualne samopoczucie uczestnicy wyrażali naklejając lub rysując bużki ukazujące ich nastrój.

Przebieg działań zaplanowanych w harmonogramie zakładał nie tylko zwiedzanie i rekreację, ale również warsztaty, spotkania i zajęcia z dziećmi, młodzieżą, seniorami i osobami niepełnosprawnymi. I choć niektóre elementy naszych założeń nie zostały wykonane lub uległy przesunięciu (głównie z uwagi na pogodę), to w odniesieniu do założonych celów możemy uznać je za zrealizowane. Poniżej przedstawiona została krótka charakterystyka poszczególnych dni z uwzględnieniem działań do południa, po południu i wieczorem.

Dzień I. (04.07.) Pierwszy dzień rozpoczął się od spotkania powitalnego z udziałem władz Uczelni i Powiatu w Legnicy, zaproszonymi gośćmi, społecznością lokalną i akademicką, które odbyło się w Auli głównego budynku Collegium Witelona Uczelnia Państwowa. Uczestniczyli w nim: Starosta Powiatu w Legnicy Adam Babuśka i Wicestarosta – Janina Mazur, Dyrektor Oświaty, Promocji i Spraw Społecznych (OS) – Wanda Gołębiowska, Prorektor ds. Dydaktyki i Studentów – dr Monika Wierzbicka, Prorektor ds. Rozwoju – dr Karol Rusin, Dziekan Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych – dr hab. inż. Marcin Liberacki (prof. Uczelni), Prodziekan Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych – dr Małgorzata Buchla, Dyrektor Biblioteki – mgr Agnieszka Koza. Spośród zaproszonych gości swoją obecnością zaszczytili nas: Zastępca Wójta Gminy Kunice – Ewa Hoszowska, Sekretarz Gminy Kunice – Ewa Buźdygan, Pełnomocnik Prezydenta Legnicy ds. Centrum Witelona – Marcin Andrzejewski, Menadżer ds. Dolnośląskiego Klastra Edukacyjnego w Legnickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej – Agnieszka Markiewicz, Pełnomocnik Zarządu ds. Kontaktów Dyplomatycznych i Rynków Wschodnich – Marek Horbań, Ekspert Rady Społecznej: Posłanka na Sejm VIII kadencji – Elżbieta Stępień, Prezes Stowarzyszenia Kulturalnego „Krajobrazy” – dr Tadeusz Samborski, prof. dr hab. Natalia Pobirchenko,

przewodnik studentów – Edward Wiśniewski, trenerzy: warsztatów treningowych – dr Renata Myrna-Bekas i arteterapeutycznych – dr Edyta Rola-Marcinowska.

Spotkanie powitalne rozpoczęło się od odśpiewania hymnów polskiego i ukraińskiego, powitania gości i przybliżenia informacji o projekcie, jego celach i działaniach. Władze Powiatu i Uczelni oraz goście przekazali naszym uczestnikom wiele ciepłych słów. Następnie przedstawiono grupy studentów, które po dokonanej autoprezentacji otrzymały upominki. Zakończeniu spotkania towarzyszyła piosenka „Podaj rękę Ukrainie” jako symbol solidarności z Narodem, w którym toczy się wojna. Były też wspólne rozmowy o ważnych sprawach – przy kawie i ciastkach młodzież dyskutowała z naszymi gośćmi i udzielała wywiadów.

W pierwszym dniu naszych działań grupa ukraińska miała możliwość zwiedzić kampus Witelonki. Najwięcej czasu spędzili w Bibliotece oraz w Monoprofilowym Centrum Symulacji Medycznej. Po obiedzie wszyscy wyruszyli zwiedzać Legnicę. Integracyjny spacer, pod opieką Pana Edwarda Wiśniewskiego, obfitował w historyczne opowieści, a jego uczestnicy mieli okazję zobaczyć m.in. Zamek Piastowski i Kaplicę zamkową św. Benedykta i Wawrzyńca, Katedrę pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła, Akademię Rycerską. Wieczorem odbyło się pierwsze bliższe poznanie – integrując się przy wspólnym stole przełamywano barierę językową z wykorzystaniem ćwiczeń w zapamiętywanie imion i ewaluacji dnia.

Dzień II. (05.07.) Drugi dzień projektu spędziliśmy w Gminie Kunice. Zaplanowane warsztaty z arteterapii, przeprowadzone zostały przez dr Edytę Rolę-Marcinowską w Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu. Studenci ćwiczyli ekspresję siebie poprzez działania plastyczne tworząc własny autoportret na wspólnie wykonanym arkuszu. Po południu udaliśmy się do Domu Dziecka w Golance Dolnej. Spotkanie z dziećmi sprawiło wszystkim dużo radości. Były zabawy, malowanie twarzy i poczęstunek przygotowany przez placówkę. Poznaliśmy również uroki gminy – ciekawe miejsca i obiekty o wartości kulturowej w Spalonej, Rosochatej i Grzybianach oraz Szkołkę Leśną w Miłogostowicach. Do miejsca zakwaterowania wróciliśmy zadowoleni i wyposażeni w nową wiedzę i wrażenia z minionego dnia. Pomimo zmęczenia kolejny wieczór upłynął na integracyjnym wspólnym spotkaniu, podczas którego wymienialiśmy się swoimi spostrzeżeniami i przeprowadziliśmy ewaluację.

Dzień III. (06.07.) Kolejny dzień spędzony w Gminie Kunice przebiegał pod hasłem integracji z Władzami Gminy Kunice – spotkanie z Wójtem, Jego zastępcą i sekretarzem, w którym uczestniczyła również Pani Wicestarosta Powiatu w Legnicy – Janina Mazur. Prezentacja przedstawiona przez Wójta Gminy – Pana Józefa Pieróga, przybliżyła nam informacje o gminie, jej historii, inwestycjach i planach. Uczestnicy otrzymali upominki i podzieleni na dwie grupy udali się na spotkanie w Przedszkolu Samorządowym w Kunicach. W obu oddziałach spędziliśmy miło czas z dziećmi – były zabawy, malowanie twarzy, puszczanie baniek, rysowanie i wiele innych atrakcji. Popołudniowe atrakcje przebiegały w Ośrodku Wypoczynkowym Skibińscy. Pobyt rekreacyjny nad Jeziorem Kunickim pozwolił na odpoczynek w formie plażowania, pływania w jeziorze i po jeziorze z wykorzystaniem wypożyczalni sprzętów wodnych. Nasz pobyt zakończyliśmy wieczornym piknikiem przy ognisku przygotowanym przez właścicieli Ośrodka, na które przybyły zastępca wójta i sekretarz gminy – Panie Ewa Hoszowska i Ewa Buźdygan oraz Ekspert Rady Społecznej Elżbieta Stępień.

Dzień IV (07.07.) Kontynuując nasz projekt, w czwartym dniu przybyliśmy z zaplanowaną wizytą do Neorenesansowego Ratusza w Chojnowie, gdzie mieliśmy okazję spotkać się z Burmistrzem tego urokliwego miasta – Panem Janem Serkies, który zapoznał nas nie tylko z jego historią, ale też współczesnymi wyzwaniami i wręczył upominki. Następnie podziwialiśmy niezwykle eksponaty w Renesansowym zamku, gdzie obecnie znajduje się Muzeum Regionalne. Po muzeum (z przepięknym lapidarium w ogrodzie na tyłach zamku) i Chojnowie oprowadzał nas Pan dyrektor Andrzej Świdurski, który w niezwykle interesujący sposób opowiadał o eksponatach i zabytkach (Basztę Tkaczy, fragmenty murów obronnych z XIV-XX w., kościół pw. św. Apostołów Piotra i Pawła). Obiad w Restauracji Ceglany Dworek dostarczył nam nowej energii, z którą udaliśmy się w podróż Szlakiem Wygasłych Wulkanów. Wraz z naszym przewodnikiem Panem Edwardem Wiśniewskim byliśmy m.in. w Krotoszycach, gdzie znajduje się pałac i park krajobrazowy, poznaliśmy unikatowe formacje będące atutami Wilczej Góry k. Złotoryi. Dzień zakończyliśmy codzienną ewaluacją i kolacją ze smakiem zając smaczne pizze dostarczone przez Pizzerię Caruso. Podczas warsztatów utrwalaliśmy historie na podstawie przesłanych przez Pana dyrektora muzeum słuchowisk „Skora słuchowisko” i ”Wietrzna Noc w Muzeum”, dzieląc się swoimi refleksjami.

Dzień V (08.07.) Piątek rozpoczęliśmy od spotkania z Władzami Powiatu. W budynku Starostwa przywitani nas Pan Starosta Adam Babuśka i Pani Wicestarosta Janina Mazur. W spotkaniu uczestniczyli także Pani Skarbnik Powiatu Marta Płosińska-Soboń i Sekretarz Powiatu, Członek Zarządu Powiatu – Pan Krzysztof Sowiński. Było ciepłe powitanie, wręczenie upominków, przedstawienie struktury i zasad funkcjonowania Powiatu, zadań i roli Rady Powiatu, Zarządu, jednostek organizacyjnych. Rozmowy o ważnych sprawach społecznych dotyczyły również przestrzegania prawa, zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, współpracy i pomocy Ukrainie z ramienia Starostwa i innych organizacji. Wiele pytań dotyczyło także gospodarowania budżetem Powiatu. Po raz kolejny już (w 2021 r. spotkanie w Starostwie odbyło się podczas realizacji projektu „Od ziemi Witelona do ziemi Iwana Franki – poznajemy siebie i naszych Partnerów”) spotkanie było na tyle ciekawe i obfitujące w dyskusje, że końcowym jego efektem była zapowiedź kolejnego projektu przy współpracy ze Starostwem Powiatowym w Legnicy.

W tym dniu odwiedziliśmy również Dom Pomocy Społecznej „Prząśnik” w Brenniku zapewniający całodobową opiekę wychowawczą ponad 100 podopiecznym. Budynki usytuowane są w kompleksie pałacowo-parkowym z XIX wieku – miejscu atrakcyjnym i bezpiecznym – ze stawami, strumykami, polanami parkowymi, unikatowym drzewostanem i różnorodną roślinnością, co stwarza bardzo dobre warunki do spacerów, grzybobrania, wędkowania i rekreacji. W placówce odbyły się gry zespołowe, śpiew, indywidualne spacerory oraz rozmowy z mieszkańcami i personelem (w tym także z rodziną ukraińską zamieszkującą na terenie placówki), które zakończono pieczeniem gofrów i wspólnym poczęstunkiem. Ta wizyta wielu naszym uczestnikom, w tym drohobyckim studentkom, dostarczyła niezapomnianych wrażeń i wzruszeń. Wieczornej integracji sprzyjały gry w bilarda i wspólny spacer do parku, aby obejrzeć grające fontanny.

Dzień VI (09.07.) W sobotę odwiedziliśmy Legnickie Pole. Nasz pobyt w tej pięknej wsi rozpoczęliśmy od zwiedzenia oddziału Muzeum Miedzi w Legnicy – Muzeum Bitwy Legnickiej znajdujące się w najstarszej zachowanej świątyni Legnickiego Pola, w

pobenedyktyńskim kościele pw. Trójcy Świętej i NMP wzniesionym w 2 poł. XIV w., upamiętniające jedno z najważniejszych wydarzeń w dziejach średniowiecznego Śląska i Polski – bitwę pod Legnicą z 1241 r. Następnie wstąpiliśmy do Bazyliki kolegiackiej Podwyższenia Krzyża Świętego i św. Jadwigi Śląskiej w Legnickim Polu, która stanowi centralny element byłego zespołu klasztoru Benedyktynów. Po obiektach oprowadzała nas przewodnik – Pani Iwona Sułkowska. Mieliśmy okazję zobaczyć Klasztor Zespół Pobenedyktyński o unikalnej wartości historycznej, z dobrze zachowanymi obiektami sakralnymi, który pod względem wartości artystycznych stanowi wybitny pomnik chwały obrońców wiary poległych w bitwie pod Legnicą oraz przykościelnym cmentarzem, zabudowaniami klasztornymi i ogrodem. Tam właśnie mieści się kolejna instytucja, w której spędziliśmy popołudnie – największy w Polsce, a nawet w Europie Dom Pomocy Społecznej. Specyfika instytucji inna niż w Brenniku – tu również mieliśmy okazję poznać placówkę i jej mieszkańców, z którymi świetnie się bawiliśmy – były rozmowy integrujące uczestników projektu z podopiecznymi, malowanie farbami, gry z piłką i w karty, puszczenie baniek, a na zakończenie odbył się piknik z poczęstunkiem. Z Legnickiego Pola udaliśmy się ponownie do Kunic, gdzie odbywały się Szanty – XXXI Ogólnopolski Festiwal Piosenki Żeglarskiej. Zaproszeni na piknik przez Władze Kunic mieliśmy okazję zabawić się na jednej z najbardziej cenionych imprez w kraju. Przy muzyce żeglarskiej mogliśmy, dzięki uprzejmości Władz Gminy i Dyrektora GOKiS – Pana Jacka Stacewicza, skosztować grochówki i piknikowych kiełbasek, potańczyć i obserwować lokalną społeczność podczas tej wspaniałej imprezy. Nasze oceny znalazły wyraz w wieczornej ewaluacji. Uczestnicy rozpoczęli też prace warsztatowe nad wykonaniem pocztówek z Polski. Każdy indywidualnie miał sporządzić swoją kartkę wybierając spośród zrobionych zdjęć ulubione. Przez kolejne wieczory studenci tworzyli kartki w wersji elektronicznej.

Dzień VII (10.07.) Wycieczka edukacyjna do Wrocławia dostarczyła wszystkim wielu wrażeń. Rozpoczęliśmy ją od zwiedzenia Panoramy Racławickiej – największego polskiego obrazu – dzieła lwowskiego malarza Jana Styka i Wojciecha Kossaka, upamiętniającego bitwę stoczoną w 1794 r. pod Racławicami przez wojska powstańcze pod wodzą generała Tadeusza Kościuszki z wojskami rosyjskimi. Oglądanie tego dzieła przy jednoczesnym słuchaniu przebiegu bitwy dla wielu było silnym przeżyciem. Kolejnym punktem był Rynek – centrum europejskiej metropolii z jego zabytkami i atrakcyjnymi miejscami. Po drodze urządziliśmy zawody – odnajdywaliśmy i liczyliśmy napotkane krasnale, następnie każdy z uczestników miał za zadanie wybrać swojego ulubionego krasnala. Niestety, zaplanowane kolejne nietypowe atrakcje jak średniowieczny klimat ul. Jatki czy kolorowe podwórka, przerwała zmiana pogody. Próbowaliśmy przeczekać ulewę pod jedną z bram, trwało to jednak zbyt długo, w związku z czym pojechaliśmy autokarem na Przystań Kardynalską (na Wyspie Piasek), aby odbyć zaplanowany rejs po Odrze. Przebieg trasy wietrznej, ale już słonecznej obejmował: Muzeum Narodowe - Most Pokoju - Urząd Wojewódzki - Most Grunwaldzki - Polinka - Wieża Ciśnień - Jaz Szczytniki - Przystań ZOO - Rurociąg Gazowy w stronę Wyspy Opatowickiej - powrót Przystań Kardynalska na Wyspie Piasek. Ostatnim, wieczornym punktem programu, była Hala Stulecia – obiekt wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO, następnie wrocławskie fontanny i ogród japoński, którego nie udało nam się obejrzeć (okazało się, że jest już zamknięty). Grające fontanny podziwialiśmy zjadając pyszne gofry i inne smakołyki. W drodze powrotnej zatrzymaliśmy się w McDonaldzie – chcieliśmy sprawić naszym ukraińskim koleżankom nieco przyjemności,

ponieważ w Ukrainie w okresie wojny placówki te nie funkcjonują. Pomimo późnego powrotu i zmęczenia nie ominęła nas codzienna ewaluacja.

Dzień VIII (11.07.) W ósmym dniu pogoda ponownie spletała nam figła. Pojechaliśmy do Wąwozu Myśliborskiego, aby odkrywać jego uroki. Z naszym przewodnikiem Panem Edwardem Wiśniewskim udaliśmy się do Ośrodka Edukacyjnego Centrum Edukacji Ekologicznej i Krajoznawstwa „Salamandra”, gdzie obejrzelśmy salę przyrodniczą, wysłuchaliśmy opowieści o unikatowej florze i faunie znajdującej się w Parku, odwiedziliśmy schronisko dla chorych zwierząt (przebywało w nim 9 bocianów). Po przejściu na teren polany, z której mieliśmy rozpocząć naszą trasę treningową połączoną z odnajdywaniem ciekawych miejsc, pogoda zmieniła się diametralnie. W autokarze, w oczekiwaniu na jej poprawę, nasz przewodnik wręczył uczestnikom projektu Odznaki Turysty Zagłębia Miedziowego. Niestety, ulewa sprawiła, że zrezygnowaliśmy pojechaliśmy do Jawora. Zwiedziliśmy tam Kościół Pokoju – kolejny zabytek wpisany w 2001 r. na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Odsłuchanie historii Kościoła możliwe było w języku ukraińskim i polskim. Z Jawora pojechaliśmy do Kunic, gdzie zrealizowaliśmy zaplanowany trening sprawnościowy. Pierwsza grupa wyruszyła z trenerką dr Renatą Myrną-Bekas dookoła jeziora szybkim tempem, zatrzymując się po drodze na ćwiczenia, natomiast druga grupa z przewodnikiem i jego opowieściami o mijanym krajobrazie przybrała tempo umiarkowane słuchając ciekawych historii. Zmęczeni, ale zadowoleni, rozpaliliśmy ognisko w miejscu udostępnionym przez właścicieli Ośrodka Wypoczynkowego Skibińscy. Nie przeszkadzał nam nawet zimny i porywisty wiatr. Po wieczornej kolacji i ewaluacji część uczestników dokonując wyboru w zakresie spędzania czasu wolnego wybrała się do kina, pozostali relaksowali się grając w bilarda, spacerowali, prowadzili rozmowy.

Dzień IX (12.07.) Wtorek to przedostatni dzień wspólnych działań, w którym studenci z opiekunami mieli okazję poznać Hutę Miedzi w Legnicy. Wejście na teren zakładu wymagało zgody dyrektora. Aby obejrzeć poszczególne etapy procesu produkcji, musieliśmy odbyć szkolenie BHP – była to krótka prelekcja i prezentacja udostępniona w Sali konferencyjnej, po której każdy otrzymał środki ochrony osobistej: maska, okulary, kask (kilka osób również buty ochronne). Dopiero tak wyposażeni i podzieleni na trzy grupy wyruszyliśmy z przewodnikami na teren zakładu, aby zobaczyć, jak z wielkich pieców do kadzi wylewa się rozgrzany surowiec. Przewodnikami byli wyznaczeni pracownicy huty, którzy w przystępny sposób objaśniali nam proces technologiczny produkcji miedzi.

Po tym niezwykle ciekawym doświadczeniu kolejnych pozytywnych przeżyć dostarczyła nam wizyta w Legnickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Powitaniu przez Menadżera ds. Dolnośląskiego Klastra Edukacyjnego – Panią Agnieszkę Markiewicz z zespołem pracowników towarzyszył poczęstunek, przedstawienie kolejności programu wizyty i wprowadzenie uczestników w informacje o LSSE. Przed realizacją kolejnego punktu mieliśmy okazję powitać Pana Prezesa – Przemysława Bożka, który odniósł się m.in. do sytuacji na Ukrainie oraz pomocy jakiej udziela Jego instytucja. Warsztaty „Kompetencje Twoim Paliwem do kariery” oraz część praktyczna – gra Melmak – prowadzona w czterech grupach, zmobilizowały studentów do współpracy i myślenia w grupie, były interesujące i przebiegały w przyjemnej atmosferze. Na zakończenie wielka niespodzianka z miłym akcentem – trzy ukraińskie studentki otrzymały ofertę od Pana prezesa Przemysława Bożka odbycia stażu w powstającym we Lwowie oddziale LSSE. To duże wyróżnienie i okazja dla dziewcząt na sprawdzenie swoich kompetencji i pracę w tym oddziale. Po wyczerpującym

dniu, pełnym wrażeń, studenci zorganizowali wieczorem pożegnalną dyskotekę. Zabawa była wyśmienita. Przed dyskoteką pilna grupa uczestników projektu przeprowadziła ewaluację i oddała wykonane zadanie – pocztówki z Polski, które zostały oddane do druku.

Dzień X (13.07.) Ostatni dzień wspólnych działań rozpoczął się od warsztatów podsumowujących oraz sprawdzających wiedzę, nawiązane więzi i ich umocnienie, przeprowadzono analizę codziennych ewaluacji pokazując swoje emocje i odczucia. Przygotowaną przez studentów wizualizację działań oraz osiągnięte rezultaty zaprezentowano podczas popołudniowego – pożegnalnego spotkania. Wśród gości przybyłych na pożegnalny mityng znaleźli się: Starosta Powiatu w Legnicy Adam Babuśka i Wicestarosta – Janina Mazur, Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą – dr Bogumiła Wątopek, Zastępca Kanclerza Collegium Witelona Uczelnia Państwowa – Jerzy Stefaniak, Dziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu i Kulturze Fizycznej – prof. dr hab. inż. Jerzy J. Pietkiewicz, Prodziekan Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych – dr Małgorzata Buchla, Dyrektor Biblioteki – mgr Agnieszka Koza wraz z pracownikami, Wójt Gminy Kunice – Józef Pieróg, Dolnośląskiego Kłostu Edukacyjnego w Legnickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej – Pani Agnieszka Markiewicz z pracownikami, Posłanka na Sejm VIII kadencji – Elżbieta Stępień, prof. dr hab. Natalia Pobirchenko, dr Renata Myrna-Bekas. Wręczone zostały podziękowania dla Partnerów projektu – Władz Starostwa Powiatowego w Legnicy oraz wszystkich, którzy uczestniczyli w działaniach. Studenci dołączyli do podziękowań swoje pocztówki z Polski. Otrzymali też Certyfikat uczestnictwa w projekcie i pożegnalne upominki. Na zakończenie, po wykonaniu wspólnej fotografii, w holu budynku – przed popiersiem Witelona, studentki z Ukrainy zaprezentowały pożegnalny taniec, przygotowany pod kierunkiem dr Renaty Mayrna-Bekas. Czas po obiedzie przeznaczono na zakupy, po których dokonano wyboru materiału zdjęciowego do folderu „Młodzież w projekcie 2022 Potencjał i walory ziemi Witelona – od zwiedzania do działania”. Na ostatnią kolację wszyscy udali się do pobliskiego McDonalda. Po raz kolejny pożegnanie okazało się trudne – łzom i uściskom towarzyszyły zapewnienia o podtrzymywaniu kontaktów i ponownym spotkaniu podczas kolejnego wspólnego projektu.

Projekt, pomimo zaplanowanych intensywnych działań, które powodowały zmęczenie wśród jego uczestników, należy uznać za w pełni zadowalający. Warto na zakończenie podkreślić wpływ projektu na indywidualny rozwój uczestników projektu:

- poznanie potencjału dziedzictwa kulturowego i walorów turystycznych Ojczyzny Witelona;
- zdobycie/poszerzenie i ugruntowanie wiedzy o regionie, działaniach na rzecz ochrony i podnoszenia rangi posiadanego dziedzictwa;
- stworzenie okazji do bliższego poznania uczestników projektu;
- wzajemna integracja, nawiązanie nowych znajomości i przyjaźni pomiędzy uczestnikami, partnerami projektu a środowiskiem lokalnym;
- rozwój umiejętności skutecznego porozumiewania się, kreatywności, aktywnego spędzania czasu, rozwijania sprawności fizycznej;
- budowanie pozytywnych postaw takich jak: otwartość, tolerancja, zrozumienie;
- spotkania stały się okazją do uwrażliwienia młodzieży na problemy społeczności lokalnej;
- wystąpienia publiczne pozwoliły na przełamywanie barier komunikacyjnych i mentalnych, rozwinięte zostały umiejętności prezentacji i autoprezentacji;
- wzmocniono umiejętności włączania i współpracy ze środowiskiem lokalnym w działania projektowe;

- udoskonalono metody i techniki edukacji pozaformalnej, wzmocniono poczucie odpowiedzialności za promocję, realizację przydzielonych zadań oraz upowszechnianie wyników;
- młodzież będzie utrzymywać nawiązane kontakty (indywidualnie i grupowo).

Nie bez znaczenia pozostaje wpływ projektu na rozwój Organizacji:

- wzmocnienie dotychczasowej współpracy z Partnerami, umożliwienie stworzenia planów dla kolejnych przedsięwzięć wynikających z aktualnych potrzeb;
- rozwój współpracy w zakresie promowania wiedzy o Ziemi Witelona, jej dziedzictwie i walorach turystycznych, podtrzymywania wypracowanych obyczajów;
- wzrost liczby ochotników do udziału w planowanych projektach;
- podjęcie wielowymiarowych działań na rzecz środowiska społecznego w partnerstwie z instytucjami publicznymi i innymi organizacjami;
- wzmocnienie więzi i współpracy Uczelni z lokalnym środowiskiem społecznym;
- promocja Uczelni i Partnerów w środowisku lokalnym, regionie oraz na arenie międzynarodowej.

Wpływ projektu na pozytywny wizerunek Polski i Ukrainy wśród młodzieży:

- ukazanie możliwości współtworzenia przyjaznych warunków do prowadzenia wspólnych działań;
- poznawanie historycznych, kulturowych i turystycznych walorów naszego regionu;
- stworzenie okazji do dalszego budowania współpracy pomiędzy Partnerami projektu o zasięgu międzynarodowym ukierunkowanych np. na wymianę dzieci i młodzieży, organizację szkoleń, działania pomocowe i inne;
- wzrost świadomości znaczenia Beneficjenta i Partnerów jako instytucji promujących historyczne, kulturowe i turystyczne walory Ziemi Witelona i przełamujących utrwalone stereotypy;
- wzrost zaufania i zrozumienia roli wzajemnych związków i rozwoju kontaktów polsko-ukraińskich;
- wzmocnienie pozytywnego wizerunku i roli RES współuczestniczących w planowaniu i realizacji kolejnych przedsięwzięć.

[#Witelonka](#) dziękuje Partnerom, którzy wspierali realizację projektu. Dziękujemy władzom gmin i miast, dyrektorom odwiedzanych placówek, przewodnikom, Ekspertom Rady Społecznej za poświęcony czas, stworzenie uczestnikom wspaniałej atmosfery, życzliwość i współpracę.

EWALUACJA PROJEKTU

Ewaluacja jest najlepszym sposobem na zebranie informacji na temat jakości i adekwatności osiągniętych w projekcie wyników. Analiza podjętych działań pozwala sprawdzić czy projekt odpowiadał na potrzeby grupy oraz ustalić, w jakim stopniu wyznaczone cele zostały zrealizowane. Ponadto daje odpowiedź na pytanie, czy został wykonany poprawnie i pomaga podnieść jakość planowanych inicjatyw.

W projekcie „Potencjał i walory ziemi Witelona – od zwiedzania do działania” dofinansowanym ze środków Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży z dotacji Ministerstwa Edukacji i Nauki, realizowanym na terenie Polski przez Collegium Witelona Uczelnia Państwowa w partnerstwie z Państwowym Pedagogicznym Uniwersytetem im. Iwana Franki w Drohobyczu (Ukraina) i Starostwem Powiatowym w Legnicy, którego działania przebiegały od 4 do 13 lipca 2022 r., zastosowano metody: artystyczne, aktywizujące i motywujące do działania w grupie oraz indywidualnego; oglądową (obserwacja, pokaz, poznawanie instytucji i zabytków); podającą, rejestracji i dokumentowania (fotografowanie, filmowanie); obrazowania – prezentacje, autoprezentacje; metody oparte na słowie mówionym i pisanym: rozmowy i dyskusje.

W czasie trwania projektu prowadzono następujące sposoby zbierania informacji:

- **ewaluacja początkowa** – do jej przeprowadzenia wśród młodzieży posłużyła wspólnie opracowana ankieta; która została przeprowadzona w formule online i pozwoliła na poznanie motywacji udziału uczestników w projekcie, znajomości jego tematyki i celów, oraz oczekiwań uczestników;
- **codzienna ewaluacja** – objęła 2 rodzaje oceny nastroju oznaczanego za pomocą naklejanej buźki: poranna (określająca nastrój, w jakim się obudzili) i wieczorna (wyrażająca samopoczucie po przebytych dniach). Ponadto młodzież w skali od 1 do 5 dokonywała codziennej autorefleksji – oceniała wszystkie aspekty minionego dnia (ogólną atmosferę, wyżywienie, przeprowadzone warsztaty, poszczególne elementy spotkań i osoby w nich uczestniczące, zdobytą wiedzę, najciekawsze obiekty itd. Karty z codzienną ewaluacją pozostawały w kopertach przyporządkowanych do poszczególnego uczestnika do ostatniego dnia działań.
- **ewaluacja konkluzyjna i zbiorcza** – przed końcową ewaluacją, każdy z uczestników przeanalizował zawarte w kopercie wystawione oceny. Następnie, podczas ostatniego spotkania na forum grupy refleksyjnej, omówione zostały poszczególne aspekty ewaluacji, uczestnicy mieli przestrzeń do wyrażania własnej opinii, a ich efektem było wypełnienie w systemie online ankiety podsumowującej 10-dniowe działania.
- **ankieta dla społeczności lokalnej** - przygotowana przez uczestników projektu została przeprowadzona podczas pożegnalnego mityngu
- **monitoring** – ten element ewaluacji, pozwolił na ocenę stopnia poszczególnych aspektów, osób uczestniczących w działaniach i zadowolenia uczestników z realizacji projektu na podstawie dokonanych ocen.

W ankiecie początkowej, którą wypełniło w systemie on-line 32 studentów (25 K i 9 M), w podobnym projekcie brało udział 98,8% ankietowanych. Tylko 3 osoby, w tym jedna z grupy ukraińskiej, były uczestnikami ubiegłorocznej edycji projektu „Od ziemi Witelona do

ziemi Iwana Franki – poznajemy siebie i naszych Partnerów”. Z grupy ukraińskiej do Polski po raz pierwszy przyjechało 37,5% dziewcząt. Te, które już były w naszym kraju, odwiedzały wcześniej m.in. Rzeszów, Przemyśl, Łańcut, Szczecin, Kraków.

Studenci pochodzili z różnych kierunków i wydziałów. Z Uniwersytetu w Drohobycz przyjechały do nas dziewczęta reprezentujące wydziały: Historyczny (10), Filologiczny (3), Psychologii, Pedagogiki i Pracy Socjalnej (2) i Wydział edukacji elementarnej i artystycznej (1). Z Witelonki w zdecydowanej większości przedstawicielami byli studenci z Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych (13 osób) z kierunków Filologia angielska, Bezpieczeństwo wewnętrzne i Pedagogika, natomiast studenci z Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych studiują kierunki Finanse, rachunkowość, podatki oraz Informatykę.

Wszyscy uczestnicy projektu znali cel i jego założenia, otrzymując informację o projekcie bezpośrednio od opiekuna – koordynatora lub ze strony uczelni drogą mailową. Na pytanie Co skłoniło Cię do udziału w projekcie, w grupie polskiej padały różne odpowiedzi, m.in.: ciekawość, poznanie nowych osób z Ukrainy i nowego języka, możliwość poprawienia interakcji społecznych, zdobycia nowej wiedzy, poznania innej kultury, zwiedzanie ciekawych obiektów i placówek, interakcja, wsparcie Ukrainy, zdobycie nowych doświadczeń i czas spędzony w grupie nowych znajomych z zagranicy, udział w poprzedniej edycji projektu. Motywacje ukraińskich studentów to m.in.: perspektywa doskonalenia języka polskiego i wymowy oraz wycieczki za granicę, nowe wrażenia, możliwości i poznanie ludzi, samorozwój i interakcja, zainteresowanie Polską, doświadczenie udziału w poprzednim projekcie.

Od projektu polscy uczestnicy oczekiwali najczęściej: miłego spędzenia czasu, nawiązania nowych znajomości i integracji z grupą ukraińską, poznania kultury tego kraju, poprawy / rozwinięcia umiejętności interpersonalnych, zdobycia szerszej perspektywy patrzenia na świat, poszerzenia wiedzy, przyjaznej atmosfery, dobrej zabawy z innymi ludźmi, zmniejszenia stereotypów. Podobne oczekiwania miały studentki ukraińskie. Najwięcej wskazań ukierunkowanych było na nowe znajomości i wrażenia, ważne też było poznanie kultury i historii Polski, zwłaszcza Legnicy i okolic. Wiele osób nie potrafiło określić tego, co mogliby wnieść do projektu. Ci, którzy wypowiedzieli się w tej kwestii twierdzili, że mogą podzielić się pozytywną energią, gościnnością, wiedzą na temat Legnicy i okolic, nowymi pomysłami, zaangażowaniem we wspólne zadania, bliższą interakcją i pomocą w rozwiązywaniu problemów.

Poranną i wieczorną ocenę nastroju ankietowani wyrażali poprzez zadowolenie – radość, neutralność – trudny do określenia, niezadowolenie – smutek. I tak w ciągu 10 dni zdecydowana większość uczestników (81,26%) wykazywała poranne zadowolenie, natomiast 17,19% osobom trudno było określić ten nastrój. Wieczorem z kolei radość z minionego dnia wykazywało 84,7% respondentów, a neutralny stosunek przejawiało 13,13% studentów. Niezadowoleni lub smutni stanowili nieliczną grupę - taki poranny nastrój łącznie określiło 15,5% ankietowanych i dotyczył on V, VI i X dnia pobytu, natomiast wieczorny nastrój wyrażający niezadowolenie, który najprawdopodobniej powodowany był zmęczeniem dotyczył 2,17% studentów (III, VI, VII, VIII i X dzień).

Najwięcej danych uzyskano z dokonywanej przez uczestników projektu codziennej wieczornej autorefleksji, w której młodzież oceniała poszczególne aspekty wystawiając na zakończenie ogólną ocenę minionego dnia. Uśrednione wyniki 10-dniowej wizyty

przedstawione w tabeli 1 wskazują, że tylko pojedyncze osoby miały zastrzeżenia do pogody, która wpłynęła na ich samopoczucie, bądź wyżywienia, noclegu, przebiegu działań i osób prowadzących, zwiedzanych obiektów czy zachowania uczestników projektu. Ich niezadowolenie (w skali od 1 do 2) mogło też wpływać na przyswojenie wiedzy, samopoczucie oraz ogólną ocenę minionego dnia. W zdecydowanej jednak większości wystawiane oceny kształtowały się na poziomach 5 i 4, co oznacza bardzo dobre i dobre zadowolenie młodzieży z realizacji zaplanowanych działań.

Tabela 1. Ocena wskazanych aspektów dnia

Oceniane aspekty	1	2	3	4	5
Ogólna atmosfera w ciągu dnia			9,31	16,25	75,40
Wyżywienie		3	4,8	12,48	84,81
Pogoda	4,04	5,02	20,16	26,98	57,18
Nocleg		3,13	4,27	8,41	89,18
Działania – warsztaty		3	6,42	20,37	73,58
Osoby prowadzące działania / warsztaty		6,13	4,53	17,48	80,96
Zdobyta wiedza		3	10,77	18,82	70,25
Zwiedzane obiekty		4,04	8,78	21,43	70,32
Moje samopoczucie	4,5	5,18	9,02	20,35	66,61
Zachowanie uczestników		6	3,91	15,52	81,13
Ogólna ocena minionego dnia		6	6,22	20,31	75,37

Podsumowując projekt w systemie online (32 osoby), należy zaznaczyć, że wszyscy studenci brali udział w zaplanowanych działaniach oceniając sposób ich prowadzenia na poziomie bardzo dobrym (71,9%) i dobrym (28,1%). W taki sam sposób ocenione zostały materiały prezentowane i udostępniane podczas trwania działań. Nabyta przez studentów wiedza określona przez 34,4% osób oznacza, iż wszystko, co było przekazywane, zostało przez nich przyswojone. Bardzo dużo szczegółów zapamiętało 43,8% respondentów, pozostali (21,9%) ocenili swoją wiedzę na poziomie dobrym. Swoją aktywność podczas prowadzonych działań – warsztatów większość (65,6%) uznała za wysoką, średnio oceniło ją 31,3% młodzieży, natomiast pozostali (3,1%) wskazali, że nie byli zbyt aktywni. Tym osobom i kilorgu innym (łącznie 6,2%) nie odpowiadało tempo działań, choć dla większości (62,5%) było zdecydowanie zadowalające. Najbardziej przypadł go gustu studentom (37,5%) drugi dzień działań (37,5%) – do południa odbył się trening twórczości i kreatywności – warsztaty arteterapeutyczne prowadzone przez dr Edytę Rolę-Marcinowską, po południu miały miejsce odwiedziny w Domu Dziecka w Golance Dolnej, następnie wycieczka krajoznawcza ukazująca turystyczne i kulturowe walory gminy Kunice; trzeci dzień (15,6%) integracji w gminie Kunice (spotkanie z władzami gminy; Integracyjny plac zabaw w Samorządowym Przedszkolu; relaks nad kunickim jeziorem w Ośrodku Wypoczynkowym Skibińscy z piknikiem przy ognisku) i siódmy dzień (15,6%) – całodniowa wycieczka do Wrocławia. Również trenerów i prowadzących warsztaty zdecydowana większość uczestników (81,3%) oceniła bardzo dobrze. Z wypowiedzi studentów dotyczących tego, co podobało im się najbardziej w projekcie, najczęściej powtarzały się: integracja z uczestnikami, ciekawe wycieczki i odwiedzane miejsca, sympatyczna atmosfera i nowe znajomości, warsztaty, zwłaszcza gra w „melmak”. Niektórym, szczególnie ukraińskim dziewczętom podobało się dosłownie wszystko. W pojedynczych wypowiedziach

wskazywano m.in. na: arteterapię, zróżnicowane aktywności, empatię i życzliwość, smaczne wyżywienie, pracę w grupie, wspólnie spędzony czas.

Pomimo, iż niektóre elementy nie przypadły do gustu uczestnikom (m.in. za mało czasu wolnego, tempo działań i dużo chodzenia, pogoda, organizacja, dziwnie zaplanowane niektóre dni, wczesne wstawanie, początkowa bariera językowa, brak zainteresowania i bierność ze strony Polaków), projekt w 100% spełnił oczekiwania jego uczestników. W kolejnych edycjach chciałoby wziąć udział 90,6% studentów. Zapewne zwiększyłyby to szansę na lepsze poznanie (65,6% poznanie uczestników oceniła jako dobre) i jeszcze lepszą integrację (wskazało na nią 71,9% ankietowanych). Wśród pomysłów na kolejne edycje projektu znalazły się takie propozycje, jak: zwiedzanie większych miast, organizacja projektu w innym miejscu (np. nad morzem), planowanie ciekawych warsztatów (np. rzeźba, rysunek, choreografia) i konkursów (np. talentów). Studenci chcieliby więcej integracji, którą – ich zdaniem – ułatwiłaby mniejsza liczba uczestników oraz zwiększenie czasu wolnego. Grupa ukraińska chciałaby również dowiedzieć się więcej o polskiej kulturze czy systemie administracyjnym oraz wymienić doświadczenia z innymi uczestnikami projektu. Oczekują też od polskiej grupy większej aktywności i zaangażowania w zadania.

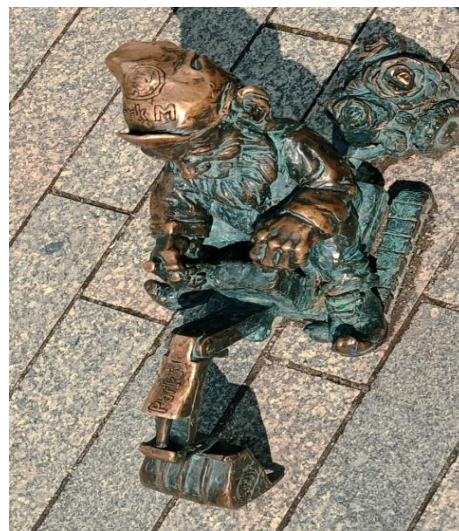
Ankieta przeprowadzona wśród 40 osób reprezentujących lokalną społeczność została przygotowana przez uczestników projektu i przeprowadzona podczas pożegnalnego mitingu. W tej grupie znaleźli się Eksperci Społecznej Rady, osoby uczestniczące w poszczególnych działaniach, studenci, nauczyciele – wykładowcy, pracownicy administracji, samorządowcy, wolontariusze, spośród których większość stanowiły kobiety (57,5%). Społeczność lokalną tworzyły osoby w różnym wieku – 17 - 30 lat (30%), 41 – 50 lat (27,5%), 30 – 40 lat oraz 51 – 60 lat (po 15%), 61 – 70 (12,5%). Najlicniejsza grupa (32,5%) dowiedziała się o projekcie z Internetu. Pozostali uzyskali informację telefonicznie (27,5), z plakatu (15%), od przyjaciół (12,5%) lub z innych źródeł. Niemal wszyscy znali cele projektu (97,5%), większość też (77,5%) brała udział w podobnych przedsięwzięciach. Aktywność społeczności lokalnej (85%) odnotowana została w spotkaniach z młodzieżą, z którą poszczególne osoby integrowały się w różnych dniach i zadaniach wynikających z realizowanego harmonogramu działań. Zdecydowanie wszyscy ankietowani chcieliby wziąć udział w podobnym projekcie w przyszłości wskazując na posiadanie własnych wizji, pomimo, iż nie podawano konkretnych propozycji swoich koncepcji.

Realizacja projektu nie byłaby możliwa bez zaangażowania Partnerów, władz Uczelni, Powiatu, odwiedzanych gmin i miast oraz włączenia wielu osób, w tym dyrektorów placówek, przewodników, trenerów, Ekspertów Rady Społecznej, z którymi współpraca przebiegała w przyjaznej atmosferze.

NASZE KRASNALE – GRUPA POLSKA

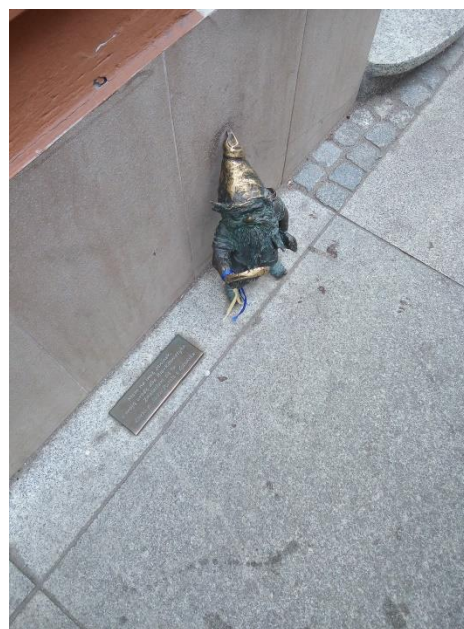
Krasnal Beaty - Harivansh Rai Bachchan

Krasnal Izy

Krasnal Bartosza – Kuźnik

Krasnal Kamila – Janinek

Krasnal Wiktorii

Krasnal Natalii – Muzykalny

Krasnal Justyny

Krasnal Wanessy

Krasnal Mikolaja

Krasnal Kacpra

NASZE KRASNALE – GRUPA UKRAIŃSKA

Krasnal Witalii

Krasnal Oleny

Krasnal Oksany – Powerek

Krasnal Viry

Krasnal Anastazji

Krasnal Angeliki - Janinek

Krasnal Angeliki

Krasnal Iwany

Krasnal Tetiany

Krasnal Kristiny - Chrapek

Krasnal Julii

Krasnal Julii

Krasnal Rusłany

Krasnal Natalii

Krasnal Anny

Krasnal Switlany

Krasnal Olgii